

OKRUHY OTÁZOK NA RIGORÓZNU SKÚŠKU

Z ODBORU: 38. UČITEĽSTVO A PEDAGOGICKÉ VEDY

PREDMET: PEDAGOGIKA A PSYCHOLÓGIA

- 1. Základné pojmy a vzťahy.** Vymedzenie pojmu "pedagogika", predmet pedagogiky. Edukačná realita: edukačné procesy, edukačné konštrukty, edukačné prostredie, edukácia, výchovno-vzdelávací proces, vyučovanie, učenie, vzdelávanie... Všeobecný model edukačného procesu.
- 2. Škola,** chápanie školy, funkcie školy. Modifikácia školy v Európe, školský systém. Školský systém v SR. Škola ako inštitúcia pre riadenú edukáciu. Škola a výchovné problémy. Školský poriadok. Školská reforma. Školská politika po roku 1989.
- 3. Žiak - subjekt edukácie.** Žiak vo vyučovaní. Komplexné chápanie osobnosti žiaka. Rozdielnosť v inteligencii a nerovnosť vo vzdelávaní. Sociálna a jazyková determinovanosť vzdelávania. Kognitívne determinanty. Rozdiely medzi pohlaviami ako edukačná determinanta.
- 4. Učiteľ a jeho profesia.** Pedeutológia - veda o učiteľovi. Učiteľ – charakteristiky profesie edukátora, vymedzenie profesie učiteľa. Poňatie učiteľskej profesie. Fázy profesijnej dráhy učiteľov. Rola učiteľa. Pedagogická spôsobilosť učiteľov. Charta učiteľa. Sebareflexia v profesnej činnosti učiteľa.
- 5. Proces výchovy,** ciele výchovy, metódy výchovy, zásady výchovy. Hodnoty výchovy – axiológia. Cieľové zložky výchovy. **Základné výchovné činitele.** Rodina ako výchovný činiteľ, situácia súčasnej rodiny, pozitívne a negatívne postoje rodičov. Učiteľ ako výchovný poradca.
- 6. Nové prístupy v pedagogike voľného času** – animácia, výchova zážitkom, sociálni asistenti. Výchovné a vzdelávacie činnosti v dobe mimo vyučovania – rekreačné, záujmové, verejne prospešné, príprava na vyučovanie. Inštitúcie zaoberajúce sa výchovou mimo vyučovania a vo voľnom čase.
- 7. Možnosti cirkvi** pri organizovaní voľnočasových aktivít detí a mládeže. Aktivity a zariadenia voľného času detí a mládeže v medzinárodnom kontexte. Perspektívy a problémy voľného času, výhľad do budúcnosti.
- 8. Obsah vzdelávania.** Kurikulum: obsah školskej edukácie. Teórie kurikula, a jej prínos k projektovaniu vzdelávacích obsahov. Národné kurikulum a vzdelávacie štandardy. Učebnica – edukácia sprostredkovaná médiom.
- 9. Riadenie vyučovania.** Triedny manažment. Triedny učiteľ. Základné školské dokumenty. Riadenie školstva, výchovy a vzdelávania. **Profil edukácie v školskej**

triede. Činnosti vo vyučovaní. Komunikácia vo vyučovaní. Efektívna komunikácia v škole. Verbálna komunikácia. Neverbálna komunikácia. Klíma vo vyučovaní.

- 10. Diagnostikovanie v pedagogickej praxi.** Podstata a hlavné znaky školského hodnotenia. Metódy pedagogickej diagnostiky – pozorovanie, rozhovor, dotazník, didaktické testy, tradičné metódy skúšania. Vzdelávacie výsledky.
- 11. Typy pedagogickej diagnostiky:** diagnostika normatívna, kritériálna, individualizovaná, diferenciálna. Diagnostika afektívnych vlastností. Diagnostika sociálnych vzťahov v triede. Diagnostika rodinného prostredia
- 12. Alternatívne prístupy vo výchove a vzdelávaní.** Pedagogika Montessoriovej, Waldorfská pedagogika, otvorené vyučovanie. Alternatívne školy: podstata, základné znaky. Klasické alternatívne školy: Jenský plán, Freinetove školy, alternatívne školy po 2. svetovej vojne.
- 13. Dejiny pedagogiky.** Antika. Výchova a vzdelanie na území Veľkej Moravy. Vznik kláštorňých a katedrálnych škôl na území Slovenska. Obdobie renesancie, reformácie a protireformácie. Školstvo a výchova na Slovensku v období prvej republiky 1918-1938. Vývoj školstva počas II. svetovej vojny. Obdobie socializmu. Základné charakteristiky dejín školstva a pedagogiky na Slovensku po roku 1989.
- 14. Pedagogický výskum a jeho metódy.** Druhy pedagogického výskumu: Kvantitatívny a kvalitatívny výskum – rozdiely, štruktúra využitie. Osobitosti prieskumu, experimentálneho výskumu (pravý, nepravý experiment) a výskumu ex post facto. Podstata a druhy výskumných plánov (projektov).
- 15. Vetvy v rámci kvalitatívneho výskumu** – etnografický prístup, fenomenologická analýza, dramaturgický prístup, naratívny prístup. Metódy využívané v kvalitatívnej metodológii.
- 16. Charakteristika kvantitatívnych metód v edukačnom výskume** - pozorovanie, dotazník, škálovanie, interview, testy, sociometria, sémantický diferenciál, experiment.